

1/2013

НОВ

ПЕД

ГОГІЧН

ДУМК

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Матеріали XI Міжнародної науково-методичної конференції

“Забезпечення наступності змісту в системі ступеневої вищої та післядипломної освіти”

Частина II

РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Мельничук М. Проблема викладання філософських дисциплін нефілософським спеціальностям.....	56
<i>Коротун С., Карола Г. Математическая теория хаоса и некоторые проблемы естественнонаучного образования школьников и студентов.....</i>	59
Олійник Є., Медведюк А. Підвищення ефективності роботи психіки у творчості і навчанні.....	62
Терешук В. Ефективні способи семантизації іншомовних лексичних одиниць в умовах віртуального навчального середовища.....	65
Райковська Г., Головня В. Геометричне моделювання – основа конструкторсько-технологічних здібностей.....	68
Зубілевич С., Чабан Г. Ступенева освіта очима студентів: результати соціологічного дослідження.....	70
Жемба А. Комплексне використання методів активного навчання як умова ефективної підготовки студентів економічних спеціальностей.....	73

Секція 5. Післядипломна освіта та її роль у забезпеченні наступності освіти впродовж життя

Віднічук М. Теоретико-прикладні засади післядипломної педагогічної освіти в умовах неперервності освіти.....	77
Falda V. Miejsce studiów poddyplomowych w systemie kształcenia ustawicznego w polsce.....	83
Тихомирова Є. Післядипломна освіта як засіб забезпечення ступеневості підготовки кадрів.....	87
Матвеева Н. Післядипломна освіта учителів: реалії та перспективи.....	91
Петренко Л. Педагогічні умови розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівника професійно-технічного навчального закладу.....	94
Мельник Н. Система роботи Рівненського ОіППО з питань координації діяльності освітніх округів щодо забезпечення наступності змісту освіти.....	99
Ковбасюк Т., Лютко О. Підвищення кваліфікації як складова безперервної педагогічної освіти.....	105
Цимбалюк І. Принципи формування змісту курсового навчання керівних кадрів закладів системи професійно-технічної освіти.....	109
Ковшун Н., Левун О. Забезпечення наступності освіти при вивченні проектного менеджменту.....	112
Ворон О. Значення комунікативної компетентності керівників навчальних закладів у забезпеченні неперервності освіти педагогів.....	115
Овадюк О. Аналіз андрагогічних підходів неперервного навчання дорослих у системі післядипломної педагогічної освіти.....	117
Косяничук Т. Післядипломна освіта: проблеми та перспективи.....	121
Костюкова О. Безперервність розвитку економічної культури особистості у системі освіти.....	123
Кристочук Т. Модернізація педагогічної освіти в Україні в контексті намірів щодо входження в Європейський освітній простір.....	127
Олійник І. Компетентнісний підхід як основа оновлення змісту післядипломної освіти.....	131

Секція 6. Інтеграція ВНЗ I-II рівнів акредитації до системи ступеневої вищої та післядипломної освіти

Яцков М., Осадча Л. Реалізація ступеневої підготовки фахівців в системі вищої освіти у структурі «коледж – університет».....	136
Воронцова І. Компетентнісно-інноваційні підходи у формуванні графічної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників.....	142
Пашечко О. Особливості інтеграції змісту дисциплін професійного циклу при підготовці фахівців з економіки та підприємництва у структурі «коледж–університет».....	146
Климчук В., Кирилюк С. Теоретичні аспекти ступеневої підготовки фахівців в навчальному комплексі «коледж – університет».....	149
Гакало О. Ступенева підготовка фахівця еколога в системі «коледж – університет».....	152
Комелькова О. Наступність у професійній підготовці фахівців з напрямку «Будівництво» за освітньо-кваліфікаційним рівнем кваліфікований робітник-молодший спеціаліст-бакалавр.....	155
Михасюк К., Антоневич Ю., Антоневич О., Єфімчук С. До питання розв'язання проблеми наступності освіти у ВНЗ I-II рівнів акредитації.....	158
Ярошук М. Роль іноземної мови у процесі інтеграції спеціальних навчальних дисциплін в технікумі.....	161
Балдич Л., Якимчук І. Досвід реалізації ступеневої освіти у контексті підготовки конкурентоспроможного фахівця у ВНЗ I-II рівнів акредитації.....	164
Матковська І., Шмерега С. Проблемні питання формування загальних та професійних компетенцій лід час підготовки фахівців-юристів за ступеневою системою освіти.....	167

Секція 7. Співробітництво навчальних закладів, роботодавців та громадських об'єднань в системі безперервної освіти

Мельник С. Професійно-кваліфікаційне забезпечення та попит на вітчизняному ринку праці на кадри сфери водного господарства.....	170
Безтелесна Л. Механізми взаємодії роботодавців та вищих навчальних закладів в системі безперервної	

ритм зміни режимів: образне мислення (права півкуля) – логічне мислення (ліва півкуля). Цей ритм синхронізує роботу обох півкуль головного мозку, що і є стартовим моментом для мобілізації усієї психіки і в результаті активізації інтуїтивної сфери.

Висновки. Для розробки запропонованої психотехніки використаний метод аналогії, де порівнюються фізичні основи організації матерії з психічними реаліями: закон дуальності, як основа динаміки усіх світових процесів застосований для організації потоків психічної енергії. МСП був використаний для роботи над курсовими проектами на практичних заняттях з дисципліни “Архітектурне проектування”, а також для засвоєння теоретичного матеріалу дисциплін “Основи і методи архітектурного проектування”, “

Основи містобудування”, “Архітектурна композиція” і дав позитивні результати.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаров С. М., Гурін В. А. Кредитно-модульна система організації навчального процесу. – Рівне: НУВГП, 2008. – 626 с.
2. Холодная М. А. Психология интеллекта. – С. Петербург, 2002.
3. Шнейдерман Г. А. За горизонтом осознанного мира. – К., 2000.
4. Горальський А. Теорія творчості. – Львів, 2002.
5. Зимняя И. А. Педагогическая психология. – М., 2000.

УДК 371.3:81373.45

Віта ТЕРЕЩУК,

аспірантка ТНПУ ім. В.Гнатюка,
викладач кафедри іноземних мов та технічного
перекладу Львівського державного університету
Безпеки життєдіяльності

ЕФЕКТИВНІ СПОСОБИ СЕМАНТИЗАЦІЇ ІНШОМОВНИХ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ В УМОВАХ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті охарактеризовано головну властивість віртуального навчального середовища «імерсивність», визначено основні умови породження явища імерсії під час здійснення студентами навчальної діяльності, обґрунтовано ефективність створення імерсивного навчального середовища для семантизації іношомовної лексики. Визначено педагогічні умови організації віртуального навчального середовища на етапі ознайомлення студентів з іношомовними лексичними одиницями.

Ключові слова: імерсія, семантизація, віртуальне навчальне середовище, занурення, персоналізація, іношомовна лексична одиниця.

В статье охарактеризовано главное свойство виртуальной обучающей среды «иммерсивность», установлены основные условия порождения явления имерсии во время обучающей деятельности, обосновано эффективность создания имерсивной обучающей среды для семантизации иноязычной лексики. Определены условия возникновения виртуальной обучающей среды на этапе ознакомления студентов с иноязычными лексическими единицами.

Ключевые слова: имерсия, семантизация, виртуальная обучающая среда, погружение, персонализация, иноязычная лексическая единица.

The main characteristic “immersiveness” intrinsic to virtual learning environment is described, fundamental reasons for immersion emergence during learning activities are defined, the efficiency of the creation of immersive

learning environment for foreign meaning revelation is substantiated. The conditions serving for virtual learning environment emergence at the stage of familiarization with foreign lexical units are revealed.

Keywords: immersion, semantization, virtual learning environment, plunging, personalization, foreign lexical unit.

Масштабна інформатизація усіх сфер людської діяльності є причиною пошуку викладачами ефективних способів презентації навчального матеріалу, зокрема англomовного, з метою його швидкого сприйняття, глибокого засвоєння та практичного використання. Потреба формування у студентів немовних спеціальностей англomовних лексичних знань та вмінь їх застосовувати у професійних цілях слугує рушійним стимулом у створенні належного віртуального навчального середовища (ВНС), імерсивна (занурювальна) природа якого породжує можливість інтенсифікації навчання лексики шляхом впровадження нових способів семантизації іношомовних ЛО. В зв'язку з цим, метою даної статті є дослідження явища імерсії, встановлення ефективних способів семантизації англomовних ЛО з урахуванням імерсивної властивості ВНС, визначення умов виникнення та функціонування ВНС. Основними завданнями статті є: розкрити зміст поняття «імерсія»; проаналізувати можливості використання імерсії для розкриття іношомовних лексичних значень; визначити умови, що уможливають появу ВНС.

Дослідженням проблеми віртуального навчаль-

ного середовища займалися науковці М.Е.Вайндорф-Сисоева, В. М. Кухаренко, М. Г. Євдокімова, В.В. Любченко, Г. Ф. Матіко, А. Н. Самойленко, В. А. Шитова, В. І. Штанько, L. Aniola-Jedrzejek, D. Boehm, D. Crookall, S. Ferris, S. Godar, H. Jarvis, R. Marriott, Y. Nishina, A. Okada, M. Plana, A. Ramos, P. Torres та багато інших. У своїх працях вчені-методисти обґрунтовують шляхи та перспективи використання ВНС в освітніх цілях, а також висвітлюють характерні властивості ВНС. Зокрема, така властивість ВНС як імерсивність була розглянута Р.С. Гуревичем, М.Г.Євдокімовою, Е.І. Сарафанюком, О.В. Шестопадом, Burdea&Coiffet, Crookall, D. Loader R. Shumaker, які відзначили її як головну характерну рису ВНС.

В контексті навчального процесу явище імерсії передбачає занурення студента в навчальне середовище. Так, на думку Е.І. Сарафанюка «ефект занурення» (імерсії) може відбуватись шляхом трансформації студента із зовнішнього спостерігача в активного учасника [3, 43]. Р.С. Гуревич та О.В. Шестопадефініюють ефект занурення як інтерактивну наочність [5, 292]. Зарубіжні вчені, розглядаючи ВНС як комп'ютерно-опосередковане середовище, розуміють під поняттям «імерсії» суб'єктивне відчуття користувачем присутності/співучасті у подіях, що відбуваються у змодельованому світі [8, 194], [9, 2], [7, 239]. В свою чергу, О.А.Палій переконана, що «психологічна атмосфера співучасті з тим, що відбувається на екрані» зумовлена тим, що студенти сприймають екранну презентацію інформації як пряме відображення певної дійсності, а не як вторинні свідчення про цю дійсність [2, 61]. Відповідно, завдяки демонстраційним властивостям екрану, студент, ототожнюючи штучно-створені моделі життя з реальними, занурюється у віртуальний простір. D. Loader зазначає, що для виникнення ефекту занурення у віртуальному середовищі, користувачу необхідно надати можливість виконати особисто-ініційовані дії, які нестинуть індивідуальний характер [6, 23].

На основі цих тверджень можемо зробити висновок, що імерсія студента у ВНС відбуватиметься у випадку активізації його діяльнісного потенціалу під час виконання навчальних завдань, а також шляхом реалістичного представлення студентам тих чи інших об'єктів дійсності.

Проаналізувавши сутність явища занурення, вважаємо за доцільне використовувати імерсію під час формування у студентів знань іншомовної лексики, зокрема на етапі семантизації нових ЛО. Усі способи семантизації підлягають двохплановому розподілу: перекладні та безперекладні [1, 95]. Оскільки ймовірність занурення виникає в умовах максимального наближення студента до реальності, то перекладні способи семантизації, що передбачають використання рідної мови, запобігатимуть створенню психологічно достовірного середовища. Переклад іншомовних слів на рідну мову породжуватиме у студентів усвідомлення того, що їх навчають, тоді як розкриття значення ЛО іншими англomовними словами, ілюстраціями, відео фрагментами, надасть можливість мимовільного сприйняття лексики у «правдивому» навчальному середовищі. В зв'язку з цим, проаналізуємо безперекладні способи семантизації, до яких відносяться наочна

семантизація (презентація ЛО за допомогою демонстративного засобу: малюнку, предмету, картини), мовна семантизація (презентація ЛО в певному контексті; у зіставленні з відомими ЛО), дефініція та тлумачення ЛО іноземною мовою [1, 95- 96]. В даній статті ми детальніше зупинимось на способах наочної та мовної семантизації у поєднанні, оскільки вони активно впливають на зорові та слухові аналізатори, що, в свою чергу, сприяє запуренню.

Одним із способів імерсивної семантизації виступає персоналізація, яка полягає в ототожненні студентом свого «я» з певним персонажем (зокрема з комп'ютерним персонажем; з персонажем у рольовій грі і т.п.) під час засвоєння іншомовного слова. Для прикладу наведемо семантизацію англomовної ЛО «a shut-off nozzle» - «перекривний ствол Б», значення якої можна розкрити за допомогою відео фрагменту, в якому демонструватиметься гасіння пожежі перекривним стволом Б з точки зору першої особи, а також виникненням на екрані речення «The fire at the factory can be extinguished by a shut-off nozzle», що забезпечує включення даної іншомовної ЛО у відповідний мовний контекст. Таким чином, семантизація іншомовної ЛО «a shut-off nozzle» передбачає: подачу слова у професійному контексті (гасіння конкретного об'єкту); залучення студента до певної діяльності (той, хто навчається перетворюється з пасивного спостерігача на активного діяча); апелювання змісту поданого матеріалу до особистісного досвіду, до власного «я» студента.

Іншим способом персоналізації виступає можливість користувача розробити свій власний аватар (комп'ютерне «я»)[Shumaker, p.240]. З метою семантизації іншомовного лексичного матеріалу за темою «Outfitting for firefighters» («Спорядження пожежників») студент може розробити персональний аватар пожежника, обираючи візуально представлене обладнання, яке позначене відповідними англomовними ЛО та передбачає аудіосупровід при натисканні певного слова. В результаті, студент ознайомлюється з новими англomовними словами під час конструювання власного віртуального середовища.

Отже, ефективними способами семантизації іншомовних ЛО є ті, які передбачають мобілізацію як слухового так і зорового каналів сприйняття. Т.О. Яхнюк, послуговуючись думкою Є. І. Шелонцевої, звертає увагу на те, що зоровому образу належить така властивість як «залишковість», тобто утримання перед очима образу того об'єкту, який був сприйнятий, навіть після його зникнення [4, 74]. Завдяки цій властивості, у того, хто навчається, вибудовуються міцні асоціативні зв'язки, що забезпечують швидкий виклик сприйнятої ЛО з пам'яті. В свою чергу, виконання активних дій в момент здійснення розумової діяльності, відволікає студентів від усвідомлення навчального процесу як такого та створює передумови для мимовільного запам'ятовування іншомовних слів під час їх семантизації.

Успішне виконання будь-якого навчального завдання у віртуальному просторі вимагає зацікавленості у матеріалі, який вивчається. Досліджуючи формування іншомовних лексичних знань у студентів саме немовних спеціальностей, ми прийшли до ви-

сновку про необхідність навчання англійської лексики у професійно-орієнтованому середовищі, що потенційно слугує мотиваційним ресурсом. Ознайомлення студентів з іншомовними ЛО у контексті їх майбутньої професійної діяльності значно активізує пізнавальні мотиви, окрім того, розв'язання студентами завдань професійного характеру за допомогою використання іншомовних слів забезпечує можливість глибокого розуміння значень ЛО та їх практичного використання.

Як уже зазначалося, імерсивність належить до визначальних рис ВНС, відповідно, на етапі ознайомлення студентів з новим іншомовним лексичним матеріалом, організація ВНС є можливим за наступних педагогічних умов:

- персоналізована презентація іншомовних ЛО;
- мультимедійний супровід (відео фрагменти, аудіо записи, тощо);
- розкриття значень ЛО у професійно-орієнтованому контексті;
- максимально наближене відтворення ситуацій реальності;
- залучення творчого потенціалу студентів;
- здійснення впливу на пізнавальні потреби, на емоційну сферу.

Висновок. Таким чином, на основі аналізу теоретичних положень науковців та їх тлумачень явища імерсії в контексті віртуального навчального середовища визначено сутність поняття «імерсії», що полягає у зануренні студента в навчальне середовище шляхом залучення його до активної діяльності. Обґрунтовано ефективність використання імерсії з метою семантизації іншомовних ЛО є ефективним, що інтенсифікує сприйняття та засвоєння іншомовної лексики. Окрім того, імерсивності як ключової характеристики ВНС, визначено педагогічні умови які дозволяють створення імерсивного ВНС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник.

Вид. 2-е, випр. і перероб./ Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.

2. Палій О. А. Комплексне використання технічних засобів навчання для формування німецькомовної граматичної компетенції студентів (на базі англійської мови): дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.02 / Палій Олександр Анатолійович. – К., 2002. – 219 с.

3. Сарафанюк Е. І. Педагогічні умови підвищення якості загальновійськової підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів з використанням віртуального моделювання: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. / Сарафанюк Едуард Іванович. – О., 2005. – 221 с.

4. Яхнюк Т. О. Використання фрагментів художніх відеофільмів для навчання студентів мовних спеціальностей соціокультурної англійської лексики: дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.02 / Яхнюк Тетяна Олександрівна. – К., 2002. – 222 с.

5. Освітнє середовище для підготовки майбутніх педагогів засобами ІКТ: [монографія] / Р.С. Гуревич, Г.Б. Гордійчук, Л.Л. Коношевський, О.Л. Коношевський, О.В. Шестопал; за ред. проф. Р.С. Гуревича. – Вінниця: ФОП Рогальська І. О., 2011. – 348 с.

6. Loader D. Jousting for the new generation. Challenges to contemporary schooling / D. Loader. – Australia: ACER Press, 2007. – 175 p.

7. Randall S. Virtual and mixed reality – systems and applications: international conference, virtual and mixed reality 2011, held as part of HCI International 2011, Orlando, FL, USA, July 2011, Proceedings, Part II / S. Randall. – USA: Springer, 2011. – 436 p.

8. Learning and instruction in the digital age / J. Spector, D. Ifenthaler, P. Isaias, K. Sampson. – USA: Springer, 2010. – 420 p.

9. When Does Immersion in a Virtual Environment Help Students Construct Understanding? [Електронний ресурс] / W. Winn, M. Windschitl, R. Fruland, Y. Lee. – Режим доступу:

<http://www.hitl.washington.edu/people/ufurness/courses/inde543/READINGS-03/WINN/winnpaper1.pdf>